

Az ASSITEJ Kiáltványa

Az ASSITEJ, a gyermek- és ifjúsági színházak világszervezete úgy látja, hogy bőven van még tennivalónk az ENSZ gyermekjogi egyezménye 13. és 31. cikkelyével kapcsolatos kötelezettségeink teljesítéséhez.

Ez különösen igaz a jelenlegi világválság idején, amikor égető szükség biztosítanunk minden gyermek számára azt, hogy egyenlő esélye legyen egészséges, fenntartható világban élni. A művészeteknek nemcsak abban van óriási szerepük, hogy a képzelet segítségével megmutassuk azt a világot, amelyet gyermekeink számára és velük közösen szeretnénk megteremteni, hanem abban is, hogy aktív lépéseket tegyünk a társadalmaink jobbítása érdekében.

A művészetek különösen kiszolgáltatottá váltak a világválság közben bevezetett korlátozások és annak gazdasági következményei miatt. Pedig a művészeteknek (és az azt létrehozó művészeknek) létfontosságú szerepük van az emberiség érzéseinek és gondolatainak, kritikus reflexiójának kifejezésében, valamint sokban hozzájárulnak szellemi és fizikai jólétünkhöz. Meggyőződésünk, hogy a gyermekeknek és a fiataloknak elvitathatatlan joga van a művészetekhez, azok eléréséhez van azokban való részvételhez, különösen ilyen méretű válság idején.

Bár tisztában vagyunk azzal, hogy minden ország és régió egymástól eltérő rendszerben, körülmények és gondok között él, fontosnak tartjuk, hogy az ASSITEJ az alábbi kiáltvánnyal általános útmutatást adjon, hiszen abban mindnyájan egyetértünk, hogy gyermekeink fejlődéséhez elengedhetetlen a művészetekkel való találkozás.

Összhangban az ENSZ gyermekjogi egyezményének 12. cikkelyével az ASSITEJ azt javasolja, hogy a gyermekekkel és a fiatalokkal együttműködve, velük konzultálva kérjük ki a véleményüket az őket érintő kérdésekben.

1. Az állampolgárokat arra ösztönözzük, hogy

- 1.1. ahol tehetik, lobbizzanak a gyermekek és fiatalok azon jogáért, ami lehetővé teszi számukra a művészetekkel való rendszeres találkozást, az egymással való, határokon átívelő kapcsolattartást;
- 1.2. lépjenek kapcsolatba olyan művészekkel és szervezetekkel, amelyek fogyatékkal élő, kiszolgáltatott és/vagy veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekkel és fiatalokkal (menekültekkel, kórházban ápoltakkal, gyermekotthonban élőkkel, vagy fiatal elkövetőkkel) dolgoznak, és tegyék számukra lehetővé a művészetekkel való találkozást minden formáját; valamint

- 1.3. terjesszék a kiáltvány szövegét a lehető legtöbb fórumon, és igazítsák útmutatásait a helyi körülményekhez.

2. A nemzeti kormányokat arra ösztönözzük, hogy

- 2.1. dolgozzanak ki olyan kormányközi stratégiákat a különböző részterületek együttműködésre (kultúra, egészségügy, oktatás, társadalomtudományok, idegenforgalom, vállalkozás és vállalkozásfejlesztés stb.), amelyek elősegítik a gyermekek és fiatalok művészetek általi fejlődését, lelki-szellemi gazdagodását; valamint
- 2.2. kötelezzék el magukat olyan politika mellett, amelynek központi eleme a gyermekek és fiatalok kultúrához való joga, ami a társadalmi fejlődés és megerősödés záloga.

3. A politikai pártokat arra ösztönözzük, hogy

- 3.1. programjaikban részletesen és konkrétan foglalkozzanak a gyermekjogi egyezmény 13. és 31. cikkelyével;
- 3.2. alakítsanak ki hosszú távú politikai javaslatokat a 13. és 31. cikkellyel kapcsolatban, valamint azok pénzügyi feltételeinek megteremtésére;
- 3.3. dolgozzanak ki javaslatokat az oktatási intézmények számára arra vonatkozóan, hogy a művészetekhez való rendszeres hozzáférés a tanterv része legyen; valamint
- 3.4. vonják be a gyermekeket javaslataik kialakításába és a döntéshozatalba.

4. Az oktatásért felelős állami szerveket, minisztériumokat arra ösztönözzük, hogy

- 4.1. tegyék a kreativitást, a játékot és a művészetet az iskolai tanterv szerves és nélkülözhetetlen részévé, beleértve az óvodai fejlesztés és a sajátos nevelési igényű gyerekek oktatásának területén is;
- 4.2. erősítsék meg a művészetek szerepét a tanárok képzésében;
- 4.3. az iskolai tanterv részeként vonjanak be művészeket és a kultúra területén dolgozókat az oktatásba; valamint
- 4.4. biztosítsák a kulturális tevékenységekhez való hozzáférést minden gyermek számára, gazdasági, társadalmi és földrajzi körülményektől függetlenül.

5. A kultúráért felelős állami szerveket, minisztériumokat arra ösztönözzük, hogy

- 5.1. garantáljanak kiszámítható, hosszú távú és elegendő finanszírozást, valamint stratégiai támogatást annak biztosítása érdekében, hogy a művészeti produktumok minden gyermek számára elérhetőek legyenek;
- 5.2. csakis magas színvonalú, lehetőség szerint a bevonódás lehetőségét megteremtő kulturális programokat támogassanak a gyermekek és fiatalok számára;

- 5.3. garantáljanak egyenlő fizetését minden művész számára függetlenül attól, hogy fiataloknak vagy felnőtteknek készítik produktumukat;
- 5.4. hogy a demográfiai arányoknak megfelelően határozzák meg a fiataloknak szóló művészeti támogatást; valamint
- 5.5. végezzenek nemzetközi kutatómunkát, és építsék be annak eredményét a gyermekek és a fiatalok számára létrehozott művészeti produktumok támogatási rendszerébe, a legjobb nemzetközi példák alapján.

6. Az önkormányzatokat arra ösztönözzük, hogy

- 6.1. tekintsenek prioritásként a közösségükbe tartozó gyermekeknek szánt művészeti megnyilvánulásokra;
- 6.2. biztosítsanak erőforrásokat, létesítményeket és nyilvános tereket a gyermekeknek, fiataloknak és családoknak szóló művészeti alkotásokhoz, és az azokban való részvételhez; valamint
- 6.3. ösztönözzék és támogassák a közösségükben az iskolák és a művészeti szervezetek közötti partnerségeket.

7. A művészet támogatására létrehozott kuratóriumokat arra ösztönözzük, hogy

- 7.1. pályázatokkal támogassák az inkluzív és kulturálisan sokszínű munkát;
- 7.2. biztosítsák, hogy a gyermekek, fiatalok és családok számára végzett művészeti munka egyenlő státusszal rendelkezzen a felnőtt közönség számára végzett művészeti munkával;
- 7.3. dolgozzanak ki speciális pályázatokat a 0–18 éves korú gyermekek számára létrehozott művészeti produktumok támogatására;
- 7.4. tegyék a gyermekek és fiatalok számára készült művészeti tevékenységek központi elemévé az önkormányzatokkal való szorosabb partneri viszonyt;
- 7.5. biztosítsanak elegendő támogatást a gyermekeket, fiatalokat és családtagjaikat célzó művészeti alkotások számára – a demográfiai arányoknak megfelelően – a magas színvonal fenntartása és az alacsony jegyárak megtartása érdekében.

8. A művészeti alkotócsoportokat, intézményeket (színházak stb.) arra ösztönözzük, hogy

- 8.1. a gyermekek és fiatalok számára létrehozott művészeti alkotásoknál törekedjenek a lehető legmagasabb színvonalú munkára;
- 8.2. kapjanak központi szerepet műsorpolitikájukban a gyermekek, fiatalok és családok számára készülő alkotások;
- 8.3. tekintsenek partnerként az oktatási intézményekre;
- 8.4. biztosítsák a gyermekek és fiatalok képviselését a tanácsadói testületekben (vagy bárhol, ahol döntéseket hoznak);

- 8.5. gondoskodjanak arról, hogy minden akadály elháruljon a gyermekeknek és fiataloknak kínált programjaik elérése előtt.

9. Az iskolák, óvodákat és bölcsődéket arra ösztönözzük, hogy

- 9.1. kérjék az oktatásért felelős állami szervek, minisztériumok támogatását abban, hogy a művészeti oktatás az iskolai tanterv alapvető része legyen;
- 9.2. biztosítsanak elegendő időt tanulóik számára a játékhoz és egyéb kreatív tevékenységekben való részvételhez;
- 9.3. segítsék elő, hogy tanulóik a lehető leggazdagabb kulturális élményben részesülhessenek;
- 9.4. támogassák a szülőket és pedagógusokat, hogy tekintsék értéknek gyermekeik művészeti tevékenységeit és élményeit;
- 9.5. építsék be az iskolai tantervbe a művészetoktatást és a kreativitást.

10. A média különböző területein dolgozókat arra ösztönözzük, hogy

- 10.1. szánjanak több figyelmet a közmédiában a gyermekek művészeti tevékenységére, valamint a gyermekek, fiatalok és családok számára készült műalkotások bemutatására;
- 10.2. a gyermekeknek, fiataloknak és családoknak szóló műsoraikban törekedjenek a lehető legmagasabb színvonal mellett arra, a célcsoport kulturális, nyelvi sokszínűsége is tükröződjön;
- 10.3. ismerjék fel a közmédia gyermekek, fiatalok és a családok iránti óriási felelősségét.

11. Az ASSITEJ vállalja, hogy

- 11.1. lehetőséget teremt a hivatásos művészek, a területen befolyással bíró személyek közötti közös gondolkodásra, vitára és együttműködésre annak érdekében, hogy milyen konkrét lépéseket lehet tenni nemzeti, regionális és globális szinten a gyermekeknek és fiataloknak szóló művészeti tevékenységek területén;
- 11.2. összegyűjti és katalógusba rendezi a különféle országok művészet/oktatás/kormányzat között működő legjobb együttműködési gyakorlatait;
- 11.3. ismerteti azokat a kutatási eredményeket, amelyek a művészet, a jólét és a mentális egészség közötti szoros kapcsolatot igazolják;
- 11.4. fórumot teremt különböző területeken dolgozó szakértők bevonásával annak vizsgálatára, hogy a művészetnek milyen hatása lehet az élet különböző területein (például szociális érzékenység, oktatás, egészségügy stb.);
- 11.5. kormányzati vagy egyéb döntéshozó szervhez benyújtandó kérelmekhez támogatói levelet küld az ASSITEJ nemzeti központjai számára és egyéni tagok kérésére.
- 11.6. támogatja tagjait a kiáltvány szövegének érvényesítésében, és a gyermekek művészetekhez való hozzáféréseinek biztosításában.

Egyezmény a gyermek jogairól

(Elfogadta az ENSZ Közgyűlése New York-ban, 1989. november 20-án.
Magyarországon kihirdette az 1991. évi LXIV. törvény)

31. cikk 1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a pihenéshez és a szabad idő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben. 2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és elősegítik a gyermek teljes mértékű részvételi jogát a kulturális és művészeti életben, és előmozdítják, az egyenlőség feltételeinek biztosítása mellett, a gyermek számára alkalmas szabadidő-intézmények, szórakoztató, művészeti és kulturális tevékenységek megszervezését.

13. cikk 1. A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára. Ez a jog magában foglalja mindenfajta tájékoztatás és eszme határokra tekintet nélküli kérésének, megismerésének és terjesztésének szabadságát, nyilvánuljon meg az szóban, írásban, nyomtatásban, művészi vagy bármilyen más, a gyermek választásának megfelelő formában.